

EFFIGIES PARASELCI MEDICI CELEBERRIMI

Esura foret, Gata refringere
 Ad doceri collens jura Mithradate
 In quoque Phobras salubri
 M. 1591. 1592. 1593. elaborat

Esu laborans nec tamen erra
 Dicoque recedat lucida peribim
 M. 1591. 1592. 1593. elaborat
 Purpuream solvet Javilla

1591

Engraved by John Cawston at the obit of the artist circa the frontispiece table without change

R. Lagnier

PARACELZUS

Deset traktata

Mladenovac
2025

Sadržaj:

Zora Filozofa, 7
Blago svih Blaga za Alhemičare, 53
Nebo Filozofa, 63
Sedam odbrana, 91
O najvišim misterijama prirode, 131
O okultnoj filozofiji, 157
Hermetička filozofija, 199
Hermetička astronomija, 249
Knjiga o Nimfama, Silfima, Pigmejima i Salamanderima, i o drugim duhovima, 297
Proročanstva, 339

ZORA FILOZOFA

ZORA FILOZOFA, OD TEOFRASTA PARACELZUSA, KOJU ON INAČE ZOVE SVOJOM MONARHIJOM¹.

POGLAVLJE I.

O POSTANKU FILOZOFSKOG KAMENA (KAMENA MUDROSTI).

ADAM je bio prvi tvorac umetnosti, jer je imao znanje o svemu, kako pre Pada, tako i nakon njega². Iz toga je proizašlo i njegovo predskazanje uništenja sveta vodom. Iz istog razloga, njegovi naslednici su podigli dve kamene ploče na kojima su urezali sve prirodne umetnosti hijeroglifskim znakovima, kako bi i njihovi potomci bili upoznati i mogli razumeti to predskazanje, te da bi tako obratili pažnju na njega i preduzeli mere u vreme opasnosti. Nakon Potopa, Noje je pronašao

---

1) Rad pod ovim naslovom povremeno se pominje u drugim spisima Paracelzusa, ali nije uključen u veliki folio objavljen u Ženevi 1688. godine. Prvi put je izdat u Bazelu 1575. godine, i pratili su ga obimni latinski komentari urednika, Žerarda Dornea. Ova ličnost je bila veoma uporna u sakupljanju književnih ostataka Paracelzusa, ali nije potpuno oslobođena sumnje da je elaborirala njegovo originalno delo. Aurora (Zora) se od strane nekih smatra primerom toga; iako je u osnovi autentično delo Sveca iz Hohenheima, ipak u nekim aspektima deluje da prilično blisko aproksimira prethodne škole Alhemije, koje se teško mogu smatrati stvarnim stavom Paracelzusa.

2) Onaj koji je stvorio čoveka, isto tako je stvorio i nauku. Šta ima čovek bilo gde bez truda? Kada je izdata zapovest: Živećeš od znoja lica svoga, došlo je, takoreći, do novog stvaranja. Kada je Bog izrekao svoj stav, svet je bio stvoren. Ali umetnost tada nije bila stvorena, niti svetlost prirode. Ali kada je Adam bio proteran iz Raja, Bog mu je stvorio svetlost prirode kada mu je naredio da živi od dela svojih ruku. Na isti način, On je stvorio za Evu njenu posebnu svetlost kada joj je rekao: S mukom ćeš decu rađati. Tako su i tamo ova bića postala ljudska i zemaljska, koja su ranije bila poput anđela. ... Tako su stvorena bića rečju, i ovom istom rečju je stvorena svetlost koja je bila potrebna čoveku. ... Zbog toga je unutrašnji čovek proistekao iz drugog stvaranja, nakon proterivanja iz Raja. ... Pre pada, saznanje koje je bilo potrebno čoveku nije počelo da se razvija u njemu. On ga je primio od anđela kada je bio izbačen iz Raja. ... Čovek je bio kompletiran u poretku tela, ali ne i u poretku umetnosti. – Od Palih, Deo III.

jednu od ovih ploča u Armeniji pod planinom Ararat. Na toj ploči su bili opisani putevi gornjeg svoda i donjeg sveta, kao i putevi planeta. Kasnije, ovo univerzalno znanje je bilo podeljeno na nekoliko delova i oslabljeno u svojoj snazi i moći. Ovom podelom, jedan čovek je postao astronom, drugi mag, treći kabalista, a četvrti alhemičar. Avram (Abraham), taj Vulkanski Tubalkain³, savršeni astrolog i aritmetičar, preneo je Veštinu iz zemlje Kanaan⁴ u Egipat, čime su Egipćani uzdigli ovu mudrost na toliku visinu i dostojanstvo da su je od njih preuzeli i drugi narodi. Patrijarh Jakov je, magijskim postupkom, "naslikao" ovce različitim bojama.⁵; jer u teologiji Kaldejaca, Hebreja, Persijanaca i Egipćana, ove veštine su smatrane najvišom filozofijom, koju treba da uče samo najviši plemići i sveštenici. Tako je bilo u vreme Mojsija, kada su i sveštenici, a čak i lekari bili birani među Magima - sveštenicima za procenu o pitanjima zdravlja, posebno u poznavanju gube (lepre). Mojsije je takođe bio obučen u Egipatskim školama, na trošak i brigu Faraonove kćeri, tako da je nadmašio svu mudrost i učenje tog naroda. Tako je bilo i sa Danilom, koji je u mladosti usvojio učenje Kaldejaca, tako da je postao kabalista. Svedočanstvo su njegova božanska proročanstva i njegovo tumačenje reči "Mene, Mene, Tekel, Fares"⁶. Ove reči se mogu razumeti kroz proročku i kabalističku Umetnost. Tradicija ove kabalističke Umetnosti bila je savršeno poznata i stalno su je koristili Mojsije i Proroci. Prorok Ilija je mnoge stvari predskazivao svojim kabalističkim brojevima. Tako su

---

3) Tubal-Kajin (ili Tubalkain) je prema *Bibliji* bio prvi kovač. Ovde je poređenje Tubal-Kajina s rimskim bogom vatre Vulkanom.

4) Kanaan je naziv za područje zapadno od Jordana i Mrtvog mora u doba pre doseljenja Izraelaca. To je, takođe, stari naziv za prostor koji obuhvata današnji Izrael i Liban, teritoriju Palestine s obalnim zemljama, te delove Jordana, Sirije i severoistok Egipta. Sveta zemlja ili Obećana zemlja.

5) Knjiga **Postanja (30:25-43)**.

6) Bukvalni prevod može zvučati ovako: "Izbrojano, numerisano, izvagano, podeljeno." Danilo ih je objasnio na sledeći način: Bog je izračunao (shvatio) značaj kraljevstva i okončao ga; sam Valtazar je bio izvagan i smatran je vrlo laganim (nevažnim). Njegov posed je podeljen i dat drugim vladarima - Persijancima i Medijcima. Te noći Valtazara je ubio Darije iz Medije, Vavilon je pripao Persijancima i proročanstvo se ispunilo.

Mudraci iz davnine, kroz ovu prirodnu i mističnu Umetnost, naučili da pravilno spoznaju Boga. Držali su se Njegovih zakona i hodili po Njegovim propisima s velikom postojanošću. Očigledno je i u Knjizi Samuilovoj, da Berelisti⁷ nisu sledili đavolju stazu, već su, Božanskim dopuštanjem, postali učesnici vizija i istinskih ukazanja, o čemu ćemo detaljnije govoriti u Knjizi o Nadnebeskim Stvarima⁸. Ovaj dar Gospod Bog daje onim sveštenicima koji hode po Božjim zapovestima. Među Persijancima je bio običaj da nikoga ne priznaju za kralja, osim Mudrog Čoveka uzdignutog i u delima i u imenu. To je jasno po uobičajenom imenu njihovih kraljeva, jer su nazivani Mudracima. Takvi su bili Mudraci i Persijski Magi, koji su došli sa Istoka da traže Gospoda Isusa, a nazivani su sveštenicima prirode. Egipćani su, takođe, preuzevši tu magiju i filozofiju od Kaldejaca i Persijanaca, želeli da i njihovi sveštenici nauče istu mudrost; i postali su u tome toliko plodni i uspešni da su im se svi susedni narodi divili. Iz tog razloga Hermes je tako istinito nazvan Trismegistus, jer je bio kralj, sveštenik, prorok, mag i sofista prirodnih stvari. Takav je bio i Zaratustra.

---

7) Nije utvrđeno ko su Berelisti.

8) Među Paracelzusovim spisima nije sačuvano nijedno delo koje bi tačno odgovaralo ovom naslovu. Teme na koje upućuje razmatraju se u *Philosophia Sagax* (Filozofija mudrih, 1537/38.).

"Knjiga o Nadnebeskim Stvarima" (*De Caelo et Mundo*) je filozofsko delo koje je napisao antički filozof Aristotel. Ovo delo je deo njegove opsežne knjige "Fizika" (*Physica*) i istražuje prirodne fenomene vezane za nebo, planete, zvezde, kretanje nebeskih tela i slične teme. To je jedno od klasičnih dela antičke filozofije koje je imalo veliki uticaj na kasnije filozofske i naučne mislioce.